

DIRVA

Nr. 27

Kovas-March 6, 1961 Lietuvos nacionalinė spaudos biblioteka Cleveland, Ohio

JAV ispėjo Kiniją nesikišti i Laoso vidaus karą

Jungtinės Amerikos Valstybės per įvairius kanalus įspėjo komunistinę Kiniją, kad komunistų įsikišimas į Laoso pilietinį karą iššauktų "didesnio masto" Rytų - Vakarų konfliktą.

Vakarų diplomatai sako, kad karinė būklė Laose smarkiai blogėjanti dėl masinių sovietų ginklų siuntų. Valstybės departamentas viešai apkaltino Sovietiją, kad pastaroji trukdanti taikos pastangas Laose, išnaudodama jas savo karinei galiai stiprinti tame Azijos krašte.

Dviems Vakarų laikraščiniams, vienam anglui ir vienam amerikiečiui, buvo leista lankytis prokomunistinių Pathet Lao komunistų kontroliuojamoje teritorijoje, ir jie praneša, kad sovietinė municija į ten gabenama tonomis per Šiaurės Vietnamą, to krašto technikams pagelbstinti. Sovietų ginklų siuntose pastebėta sunkioji artilerija, įskaitant 85 ir 105 mm patrankas, ir šarvuoti automobiliai, šiaurinėse krašto provincijose komunistai esą smarkiai įsitvirtinę ir paskubomis konsoliduoją savo laimėjimą, ruošdamiesi tolimesnei atakai, kai baigs lietu periodas.

Ištyrinėjus linijas pažymėtos Laoso provincijos esančios visiškai komunistų kontrolėje. Kryžiumi pažymėtas Phongsavanas, žymi opiumo prekyvietė, dabar esąs sovietinių ginklų gabenimo centras.

valstybių konferenciją, kuri sudarytų kontrolės komisiją plietiniam karui baigti ir visuotiniams rinkimams praversti.

Washingtono Laoso problema buvo pagrindinė prez. Kennedžio pasitarimų su N. Zelandijos premjeru Keith J. Holyoake tema. Po pasitarimų paskelbtame komunikate buvo išreikštas visiškasis pritarimas karaliaus Vatanos pasiūlytam taikos planui, kuriame jis buvo siūlęs sudaryti kontrolės komisiją iš trijų neutralių kraštų atstovų; du iš tų kraštų - Kambodija ir Burma - atsisakė komisijoje dalyvauti.

Diplomatiniams sluoksniams pastebė, kad Washingtono jaučiamas vis didesnis spaudimas šaukti 14 valstybių konferenciją, kurią remia komunistinis blokas.

Laoso problema bus viena iš pagrindinių temų ir SEATO pasitarimuose, prasidedančiuose Bangkoke šį mėnesį.

TRUMPAI IŠ VISUR

* RB-47 LEKTUVO likusieji gyvi įgulos nariai, neseniai grąžinti iš sovietinių kalėjimų, kapitonai F.B. Olmstead ir J.R. McKone, spaudos konferencijoje pareiškė, kad jie nebuvo įskridę į sovietinę teritoriją, sovietų lėktuvas juos užpuolė be jokio įspėjimo, ir jie bandė atsitraukti lėktuvo uodegoje buvusiomis patrankėlėmis, bet ofensyvių ginklų lėktuve nebuvo, todėl ankstesniuose pranešimuose buvo sakoma, kad lėktuvas buvęs neginkluotas.

* JAV ambasadorius Maskvoje Llewellyn E. Thompson prašęs leisti jam susitikti su Chruščiovu "bet kada ir bet kur", kad galėtų greičiau perduoti prez. Kennedžio laišką. Chruščiovas šiuo metu važinėjęs po vidurinę Rusiją, ieškodamas priemonių blogo derliaus problemai išspręsti. Iš Maskvos jis išvyko po ambasadoriaus Thompsono grįžimo, nepaisydamas iš anksto jam perduotų įspėjimų, kad laiškas esąs skubus. Tą pat dieną buvo paskelbta, kad sovietų delegacijai JT plenumo vadovaus užs. reik. min. Gromyko, iš ko reikia daryti išvadą, kad Chruščiovas nesiruošia artimu laiku atvykti į JAV. Pastarosiomis dienomis sovietų spauda vėl sustiprino puolimus prieš JAV, daugiausiai dėl Kongo ir Laoso.

Triukšmas dėl kinų nacionalistų kariuomenės likučių Burmoje ir Laose

JAV vyriausybė painformavo nacionalistinę Kiniją, kad ji esanti priešinga nacionalistų nereguliarios kariuomenės buvimui Laose ir Burmoje. Tai buvo įstaigos paprašytos bendradarbiauti, paskatinant ten esančius nacionalistų kariuomenės likučius padėti ginklų.

Tuo pat metu Washingtonas painformavo Burmos vyriausybę, kad jis pritaręs jos susirūpinimui dėl ginkluotų kinų, kurie yra nacionalistų kariuomenės likučiai, pabėgę į nuošalius Burmos ir Laoso sritis 1949 metais, kai komunistai užgrobė Kiniją. Washingtonas nurodė, kad jis neteikias jokios karinės pagalbos tiems nacionalistų kariuomenės likučiams. Specialistai yra nustatę, kad iš tų kiniečių atimti ginklai yra amerikėnės gamybos. Dabar pradė

ti tyrimai, kaip tie ginklai patekę į jų rankas. Burmos vyriausybė teigia, kad jie esą iš siuntų, kurios JAV vyriausybė yra davusi Čiankaišekui karinės pagalbos rėmuose. Jei tas kaltinimas pasitvirtins, Washingtonas pareiškė griežtą protestą nacionalistinei Kinijai.

Panašus susirūpinimas dėl tų nacionalistų kariuomenės likučių yra kilęs ir Laose, kur vyriausybė teigia, kad jie galį sudaryti pagrindą komunistinės Kinijos intervencijai. Tailandos vyriausybė pasiuntė į kalnus kariuomenės ir policijos dalinius, siekdama nuginkluoti ten tebesilaikančius kinų nacionalistų kariuomenės likučius. Skaiciuojama, kad Tailandoje jų skaičius galįs siekti 1000 vyrų, o Laose ir Burmoje — apie 5000.

Lietuvoje Bažnyčios padėtis vis labiau sunkėja. Sovietinis okupantas varžo tikėjimo laisvę, tremdamas kunigus ir uždarinėdamas bažnyčias. Vienintelis pareigas eiti pajėgus Lietuvos vyskupas J. Steponavičius buvo suimtas ir ištremtas į priverstinę gyvenvietę miškuose paskendusiame miestelyje. Daug bažnyčių yra likusių be kunigų, neleidžiant paskirti naujų, kad paskubinus jų uždarymą, paverčiant muziejais, kino teatrais ar, kaip nuotraukoje vaizduojama Misijonierių bažnyčia Vilniuje, Subačiaus gatvėje, paversta paprastu sandėliu...

Vatikanas susirūpinęs Bažnyčios likimu Lietuvoje

Journal de Geneve rašo apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje

Vienas iš žymiausių šveicarijos laikraščių, "Journal de Geneve" (leidžiamas Ženevoje, prancūzų kalba, eina nuo 1826 metų, skaitomas plačiai už šveicarijos ribų), vasario 23 dieną pirmajame puslapyje išspausdino savo korespondento M. I. Cory straipsnį, pavadintą "Vatikanas susirūpinęs bažnyčios likimu Lietuvoje". Kadangi tai yra apžvalga, paliečianti pačią įvykių esmę, perduodame tą straipsnį ištisai.

Pagal SSSR konstituciją, religinės bendruomenės yra atskirtos nuo valstybės, ir kulto prak-

tikavimas naudojasi teorinė laisve. Tikrovė tačiau yra visiškai priešinga tiems teisės dėsniams. Tada ypač liečia Romos Bažnyčią. Iš tikrųjų, visos katalikų salos sovietinėje šaly yra praktiškai "likviduotos". Tai liečia Ukrainą, Gudiją, Tiraspolio - Saratovo vyskupiją, Leningrado Maskvos, Charkovo, Kazanės, Samaros ir Simbirsko, Volgos, Odesos, Kaukazo, Tifliso ir Gruzijos apaštališkas administracijas, Vladivostoko ir Chabini egzarchatus, lygiai kaip ir Rygos (Latvijos) arkivyskupiją ir Estijos bažnytinę administraciją. Jų hierarchijų nariai ir jų kunigija tapo masiškai ištremti, tikslu "išnaikinti religinius prietarus naujojo socialistinio mąstymo labui". Tokiu būdu, begaliniuose Rusijos plotuose tėra viena pamaldoms atdara katalikų bažnyčia. Ji yra Maskvoj, aptarnaujama amerikiečių kunigų ir skirta užsienių diplomatom.

Vienintelė išimtis iš bendros taisyklės ligi šiol buvo Lietuva,

kur Romos tikinčiųjų yra gyven-tojų dauguma. Bet, anot "Osservatore Romano", vienintelis pareigas eiti pajėgus Lietuvos vyskupas tapo suimtas, ištremtas ir nusmerktas į priverstinę gyvenvietę miškuose paskendusiame miestelyje. Ši griežta bausmė yra paskirta monsinojui Julijui Steponavičiui, apaštališkajam administratoriui Vilniaus ir Panevėžio vyskupijų, kurios apima per 400,000 tikinčiųjų. Apie 50 metų amžiaus, šarvuotas retu taktiškumu ir kantrumu, jis gyveno Vilniuje, kukliame, pusiau sugriautame darbinikiškame name. Nuo 1956 metų, kada jis buvo išvientintas, šis vyskupas negalėjo niekur išvykti be specialaus leidimo ir be privalomo "angelo sargo" -- komunisto palydovo. Vienas dalykas jam nebuvo draudžiamas, tai nueiti pėsčiam į savo bažnyčią, kur jį tačiau salptosios policijos agentai irgi sekė pažingsniui.

Bet, nepaisant tos nuolatinės priežiūros, mons. Steponavičius nei kiek neliko neveiklus. Romos kurijos kompetentingieji sluogsniai net buvo nuoširdžiai susirūpinę tuo ganytojišku uolumu, kurį jis nesiliaudamas reiškė sunkiose sąlygose. Iš tikrųjų, jaunas vyskupas įstengė kartas iš karto aplankyti savo parapijas ir kunigus. Jam pavykdavo kartais aplankyti net kaimynines vyskupijas, stokojančias kunigų ir reguliarios bažnytinės organizacijos. Nes Telšių apaštališkasis administratorius mons. Maželis -- šiandien vienintelis neištremtas Lietuvos vyskupas -- yra ištiktas sunkios ligos ir negali atlikti jam tenkančių pareigų. Jo du dar gyvi kolegos, būtent, mons. Matulionis, Kaizadorių ordinaras, ir mons. Slatkevičius, jo pagalbininkas, yra

L. Kančausko nuotrauka

(Nukelta į 5 psl.)

Žmogus, kuris išgelbėjo Londoną... (17)

Pralošta paskutinė korta

Jau aną kartą esame minėję, kad ankstyvas V-ginklų susekimas ir jų iššovimų bazių su bombardavimas visiškai sujaukė vokiečių karinius planus. Akcija, kuri galėjo tapti rimtu, jei ne lemiamu pavojumi sąjungininkams, strategiškai kalbant, dabar liko sumažinta iki tam tikro, nors ir nemažo, nepatogumo. Nes britų oriniai puolimai išsukė dvigubą pasėkumą: iš vienos pusės, jie nudelsė Londono puolimus, iš antros — juos susilpnino.

Pagal Hitlerio įsakymą, Londono puolimas turėjo būti pradėtas 1943 metų gruodžio 15, kas mėnesį paleidžiant po 5000 "skraidančių bombų". Jeigu įsakymas būtų buvęs pradėtas laiku vykdyti, tai per devynis mėnesius, iki Montgomery armijos užėmė V-ginklų iššovimo bazes (jau nekalbant apie tai, kad pati invazija vargu būtų buvusi galima) — į Angliją būtų buvę paleista apie 50,000 "skraidančių bombų". Iš jų, skaičiuojant tuometinės patirties duomenimis, tai yra, neimant dėmesio, kad V-ginklai būtų buvę tobulinami, Londonan būtų kritę 15,000 "skraidančių bombų". O faktiškai per tris mėnesius, tarp 1944 birželio ir rugsėjo, krito tik 2,400. Kitais žodžiais, puolimas būtų buvęs šešis kartus stipresnis ir būtų tęsėsis tris kartus ilgiau. Tuo galbūt būtų užtekę karo eigai nukreipti kita kryptimi.

(Šioje vietoje pastebėtina, kad pagal oficialius vokiečių duomenis iš viso išsauta 8564 V-1 raketos, iš kurių taikinio nepasiekė: 4000 buvo numušta britų gynybos priemonių ir apie 1000 nukrito vos išsautų).

Savo "Kryžiaus žygyje Europon" generolas Eisenhoweris rašė: "Jei vokiečiams būtų pasisekę savo naująjį ginklą pagaminti ir pradėti naudoti pusemėčiu anksčiau, tai mūsų invazija Europos kontinentan būtų labai pasunkėjusi, o galbūt tapusi ir visai negalima. Aš esu tikras,

kad, jeigu jiems būtų pasisekę tęsti puolimus bent pusmetį, pagrindiniu taikiniu pasirinkus Portsmoutho — Southamptono apylinkes, mums būtų reikėję visiškai nurašyti akciją "Overlord" (invaziją)".

Taigi, vokiečiai patyrė skaudų pralaimėjimą. Jie išmetė paskutinę lemiamą kortą ir ją pralošė. Ir tai jiems buvo labai aišku. Jau minėtas plk. Wachtelis apie šį pralaimėjimą prieš britų slaptąją žvalgybą rašė, kad britų agentai knibždėjo visur, ypač raketų iššovimo zonoje.

"Knibždėjo", žinoma yra perdėtas išsireiškimas. Per visą ieškojimų periodą Michelis niekada nebuvo išsiuntęs žygin daugiau, kaip šešių agentų, įskaitant ir save patį. Kitos žvalgybos organizacijos galbūt neturėjo nė tiek. Kad vokiečiai tada, patirdami pralaimėjimą po pralaimėjimo, pradėjo už kiekvieno krumo žiūrėti šnipą, tai rodo, kad juos jau buvo pradedanti apimti panika.

JUODI LIMUZINAI

Vokiečiai padvigubino savo apsaugos priemones. Wachtelis, įsitikinęs, kad ruošiamasi į nužudyti, prisidengė kita pavarde, nešiojo dibtinę barzdą ir svetimą uniformą. Nors daugumas iššovimo rampų po bombardavimo liko negalimomis panaudoti, jos buvo dar griežčiau saugomos, negu anksčiau, ir daugumas prancūzų darbininkų atleisti. Tuo pačiu metu vokiečių žvalgyba suintensyvino savo medžioklę — iš dalies galbūt ir dengdama tokį skaudų smūgį.

André, kuris po raštinės atstatymo jau nebeturėjo ko veikti, vis dėlto nebuvo atleistas. Jis to ir neprašė, bijodamas sukelti įtarimą. Vėliau jis buvo siunčiamas kitų bazių remontui, įskaitant ir naujas, mažas, kurios vėliau pradėtos naudoti. Iš to, kad Bois Carré buvo pirmiausiai ir nepaprastai tiksliai bombarduota, jam buvo aišku, kad tardymai į ją bus pir-

moje eilėje ir nukreipti. Jie neabejotinai turėjo vesti į jį, kaip vienintelį prancūzų atsakingoje vietoje. Arešto laukė jis kiekvieną dieną. Kai vėliau jam pagalbininku buvo paskirtas kitas jaunas prancūzas, aiškus šnipelis, jis suprato, kad tinklas pradamas uždaryti.

Tuo metu jis buvo apgyvendintas maždaug už kilometro nuo darbovietės, ir darban turėdavo kas rytą eiti pėsčias per laukus. Vieną dieną jis iš tolo pamatė stovinčius du juodus limuzinus, kokius tuo metu naudojo gestapas. Jam nekilo abejonė, kodėl jie ten stovėjo.

Jis apsisuko, aplenkė savo gyvenvietę ir pasislėpė už kelių kilometrų pas vieną pažįstamą šeimą. Ten išūnojo du mėnesius, paskui išvyko į Paryžių ir pagaliau rado saugią prieglaudą, kurioje laimingai sulaukė karo pabaigos.

PILIES MEDŽIOKLĖ

Tęsiant pasakojimą apie Michelio Hollardo pastangas, surandant V-ginklus, paminėtinas dar vienas atsitikimas, kurio nuopelnai didžiąją dalimi priskirtini jo viršininkui Lozanorjė.

Tuoju po pirmojo V-bazių bombardavimo, Michelis atėjo Šveicarijon su žinia, kad vadovaujant vokiečių mokslininkai, turį reikalo su naujaisiais ginklais, esą apgyvendinti Ribeaucourt pilyje. Jis nugirdo tai, prieš pat vykdamas Šveicarijon, ir neturėjo laiko patikrinti, kur toji pilis stovi.

Išitsą valandą jis kartu su "O.P." sėdėjo prie generalinio štabo žemėlapių, bet to vardo nerado. Micheliui reikėjo skubiai grįžti Prancūzijon, kur buvo sutaręs svarbų susitikimą.

"O.P." ieškojo toliau — vis dar be jokių rezultatų. Jis vertė žemėlapius, keliionių vadovus, adresų knygas, bet to vardo niekur negalėjo užtikti. O gal Michelis klaidingai nuklausė, nors tai ne tokio tipo žmogus.

Buvo šeštadienis, viena retų dienų, kada "O.P." galėdavo su žmona išvykti užmiestini. Jis jau buvo nuėjęs į stotį, bet suvokė, kad neturėjęs ramybės, kol mįslės neišspręstas. Jis atsispręšė žmoną, grįžo įstaigon ir pradėjo pilies medžioklę iš naujo. Tik vėlai po vidurnakčio surado. Viename sename keliionių vadove išitas puslapis buvo pašvestas Abevilles apylinkė, ir nedideliame žemėlapyje buvo pažymėtas Ribeaucourt pilies vardas.

Šveicarų telegrafo įstaigos veikė per naktį. "O.P." užšifravo telegramą ir 3 valandą ryto pasiuntė. Po šešių valandų gavo atsakymą: "Tvirtiname tamstos 0300," buvo sakoma telegramoje, "0600 išžvalgyta, 0800 bombarduota. Pirmos klasės darbas".

Po kelių mėnesių, britų armijai įžygiavus į apylinkę, rastas visiškai sunaikintas pastatas netoli pilies. Prancūzų ūkininkai parodė per bombardavimą žuvusių vokiečių kapus. Tarp jų buvo ir dalinio komendantas plk. Siebel.

(Bus daugiau)

Korp. Giedra narės su vėliava atvyksta į Vasario 16 minėjimą Cicagoje.

A. Gulbinsko nuotrauka

IMPORTAS IR NEDARBAS AMERIKOJE

Pasibaigus karui Amerikos eksportas pasiekė negirdėto aukštumo! Tam buvo labai dėkingos aplinkybės: Vakarų Europos ir Japonijos pramonė buvo apnaikinta, žmonija neturėjo maisto, aprangos ir kitokių reikmenų.

Amerikos pramonė tada metė į pasaulio rinką visokius gaminus, kartais net ir blogos kokybės. Bet užsienis juos mielai naudojo, nes nebuvo geresnų.

Amerikos pramonė prie tokio negirdėto pasisekimo apsnūdo, ištižo, neieškojo naujų formų bei gamybos būdų.

Per keletą pokario metų Vakarų Europos ir Japonijos pramonė atsigaivė ir jaunomis jėgomis pradėjo konkuruoti Amerikos pramonę pigesniais gaminiais, o dažnai ir geresniais.

Amerikos gaminiai ne tik pradėjo neišlaikyti konkurencijos tarptautinėje rinkoje — pradėjo mažėti eksportas, bet net pačios Amerikos rinka buvo užversta importuotomis prekėmis. Beveik kiekviena didesnė šio krašto prekybos įmonė prekių sąrašė turi daugiau ar mažiau importuotų dalykų, kaip automobilių, laikrodžių, žaislų, maisto produktų, apsirengimo reikmenų, papuošalų ir t.t.

Didėjant Amerikoje bedarbei ir aukso atsargoms smarkia srovele plaukiant į kitus kraštus, dažniau ir dažniau pasigirsta balsų, kad ar ne tikriausias valstas šių blogybių pašalinimui būtų Amerikos importo sumažinimas. Už importo sumažinimą yra pasisakę nemažai pramonininkų (jiems rūpi jų kišenė), kai kurie Kongreso atstovai ir daug smulkesnių unių, kurių skakas importas yra smarkiai palietęs.

Tačiau Amerikos vyriausybė, milžiniškoji AFL-CIO unija ir kiti kongresmanai, yra laisvos prekybos šalininkai. Keistas dalykas, kad eilinis amerikietis pirkėjas, ieško geresnės, pigesnės prekės, bet nesiinteresuojas, kuriame krašte produktas yra pagamintas. Tokios nuomonės yra priejė "dešimtstorių" atstovai.

Kodėl tokio skirtingo nusistatymo importo klausimu yra vyriausybė ir įvairios visuomenės grupės?

Vyriausybės nusistatymą lemia šios dvi svarbiausios priežastys: 1. Amerika dar ir dabar parduoda užsieniui gėrybių beveik už 5 milijonus dolerių daugiau, negu perkasi užsieny. Kiekvienas Amerikos veiksmas, varžas kokio nors produkto importą, be abejo, išsausk užsieny ir Amerikos eksporto varžymą. O reikia atminti, kad 4½ milijono Amerikos dar-

BRONIUS GRAZULIS

mas Amerikai būtų pragaištingas.

Dabar vyksta nčiam AFL-CIO vykdomosios tarybos susirinkime vyrauja nuomonė, palaikanti vyriausybės vedamą laisvos prekybos politiką.

Viena iš paskutinių šios srities žinių buvo, kad prez. Kennedy atsakė pasirašyti maitų pakėlimą importuojamoms iš Meksikos ir Kanados virvėms, motyvuodamas, kad maitų pakėlimas vestų prie tokio pat atsilyginimo, o tai būtų pragaištinga šiam kraštui ir doleriui.

Charakteringa, kad prieš 4 metus Kennedy, būdamas senatorium, kovojo už maitų tam produktui pakėlimą, kad apsaugotų vieną Mass. valstijos firmą (balsų žvejiojimas), o šiandien, kaip valstybės prezidentas, jis jau kitaip daro, kad visam kraštui būtų geriau.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

LIETUVISKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESRŲ IR SKILANDŽIŲ PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per pašta.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

dovanos
* taupytojams *

SAUSIO IR VASARIO
MENESIAIS

PADEJUS \$500.00
AR DAUGIAU

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5¼%

mokame už
ilgalaikės
taupmonas!

DARBO VALANDOS:

plrm. 9 iki 8 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vadovas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49 COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

MOKAME

4¼%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

**MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...**

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiemis savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Tikrai, ką skaito mūsų broliai ir seserys?...

Minint rašytojo Fausto Kiršos 70 metų sukaktį, rašytojas St. Santvaras iš naujo pajudino vieną labiau ir labiau skaudantį reikalą — lietuviškos knygos skaitytojų mažėjimą. Ten buvo pasakyta, kad jei dar Vokietijoje gyvenant stovyklinį gyvenimą, tie patys lietuviai išpardavo po kelius tūkstančius, tai jau laisvuose kraštuose gyvendami, jie beišperka tik po 300 egz. naujos knygos.

Žinoma, kiek tai liečia knygos pardavimą gyvenant Vokietijoje, reikia pasakyti, kad jis nenormaliai buvo pakrypęs į gerąją pusę gal daugiausia dėl tos knygos pigumo. Tuo laiku, kada daugiausia knygų buvo parduodama, markė buvo kaip ir bevertė. Už cigarečių pokelį, parduotą spekuliacinėje rinkoje, galėdavo nupirkti net kelias knygas. O už vieną dolerį, geležinkelio buvo galima pravažiuoti per visą Vokietiją.

Žinoma, ir tais faktais papildant ano meto būklę, galima drąsiai tvirtinti, kad tada lietuviška knyga iš lietuvių rankų nekrito. Jų lietuviai ieškojo ir jas skaitė. O jau gyvenant čia, kasmet turtėjant, parduodamų lietuviškų knygų skaičius metai iš metų mažėja. Gal ir ne 300 egzempliorių geros lietuviškos knygos teisperka, bet jau ne ką daugiau. O jei kai kurios dar daugiau išparduodama, tai ji turi būti ypatingai gera arba jos platinimas toks, kad kartais ir ne labai norintis turi nusipirkti.

O kad tokia knygnešystė, ypač lankantis iš namų į namus padeda, pavyzdžių turime. Sakysim, Clevelando jaunimo organizacijų atstovai praėjusiais metais taip išpardavė lietuviškų knygų nemažiau kaip už tūkstantį dolerių. Žinoma, dalis ją pirkusių, kai tie knygnešiai duris uždarė, greičiausia juos keikė. Ir gal kai kurios knygos taip ir liko nepavartytos. Bet nors tuo gerą padarė, kad knygų leidėjų riziką kiek sumažino.

Kad su knyga nelabai kokie reikalai ir anksčiau čia buvo, iš Vokietijos atsimeinu toki pavyzdį. Dar Nepriklausomybės metais Lietuvoje išleista sukaktuvinė "Kario" numerį redaktorių susijungė vienam šviesiam JAV veikėjui. Ir po dešimties metų tas numeris, nesupiaustytais puslapiais, gražiausiais redaktoriaus įrašais papuoštas, grįžo atgal į Vokietiją, kaip dovana tremtiniais...

Ne kažin kiek gerų knygų čia ir buvo išleista. Bet gal nevisad ir reikėjo, nes iš Nepriklausomos Lietuvos knyga lengvai galėjo čionykštį skaitytoją pasiekti. Dabar, be iliustruotų leidinių, iš ten geresnių lietuviškų knygų mažai tegalima tikėtis. Taigi atrodo, kad čia išleista lietuviška knyga turėtų skaitytojų rasti. Bet taip nėra. Žmonės turtėja ir tie žmonės nuo lietuviškos knygos tolsta.

Nebloga pavyzdį, kaip lietuviška knyga domisi kai kurios lietuvių kolonijos, mes jau turim platindami naujai išleista "Alma Mater". Už mus kiek biednesni kanadiečiai iki šio laiko jos daugiau nupirko, negu broliai amerikiečiai. O tokia intelektualais pažangi Bostono lietuvių kolonija, su priemiesčiais, tepajėgė nupirkti tik 6 egz. knygos. Net iki šiol iš ten neatsiliepė nė vienas platintojas. Ir, matyt, neatsiliepė todėl, kad tos knygos niekas nereikalauja.

Į Los Angeles, kur sakoma, kad yra 5000 lietuvių, Alma Mater iki šiol neužsisakė du asmenys ir 10 egz. išsiųsta platintojui. O ten, atrodo, taip pat turėtų būti daugiau skaitytojų...

Žinoma, du mėnesiai platinimo, tai dar menki daviniai statistikai, bet pabandykim iki galo pasekti kas dar domisi lietuviška knyga, o ką jau reikia į nuostolius nurašyti.

B. G.

AR JAU ĮSIGIJAI ALMA MATER?

Tai knyga, kuri turi būti kiekvieno lietuvių šeimoje. Ypač jaunimas ją turi perskaityti. Iš įdomaus pasakojimo apie studentų gyvenimą ir mokslą Nepriklausomoje Lietuvoje, jie giliau pažins savo kraštą ir savo žmones.

Rašytojas R. Spalis moka pasakoti traukiančią kūrybos jėga. Todėl visi grožinės literatūros mėgėjai įsigydami Alma Mater, tikrai praturtins savo bibliotekas.

Užsisakydami Alma Mater naudokitės šia atkarpa:

D I R V A

6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Balfas Chicagoje renka naują valdybą... Nuotraukoje iš kairės: prezidento sekretorius A. Gitneris, viešnia R. Rudaitytė, pirm. Rudienė ir viešnia iš Vokietijos Grininė.

A. Gulbinsko nuotrauka

AR TAI JAUNŲ PIKTŲ VYRŲ KRYŽIAUS KARAS?

Z. V. REKAŠIUS

Keisti dalykai kartais pasiekia šį pasaulį iš tolimos Kalifornijos. Viena iš tokių keistenybių, su kuria norime supažindinti Dirvos skaitytojus šiame straipsnyje, vadinasi APŽVALGA -- sunku keliais žodžiais nupasakoti, Trumpai -- tai keli netvarkingi, blogai rotatorium atspausdinti, labai netaisyklinga lietuvių kalba prirašyti popieriaus lapai, siuntinėjami lietuviams žurnalistams Amerikoje. Kas ir kur ją leidžia -- nepasakyta. Nurodyta tik adresas -- 933 - 9th Ave., San Diego, Calif. Paskutinio puslapio gale dar pridėta: "Laisvų Lietuvių Etinė Draugija". Atseit, leidžia nauja, dar niekam negirdėta lietuvių organizacija.

Paskaičius susidaro įspūdis, kad tai tik vieno žmogaus "organizacija". Tai žinoma nieko nuostabaus -- jau keli metai kai Clevelande gyvenęs Jonas Leonas visiems skelbiąs esąs "Demokratinį Neolituanų" organizacijos pirmininku, nors šandien jau niekam nebekyla abejonių, kad ponas pirmininkas yra ir vienintelis šios organizacijos narys.

Kieno gi pavardė slepiasi po Etinės Draugijos iškaba -- šitos paslapties APŽVALGA mums dar neskelbia, Ir nenuostabu, nes tai, kas toje APŽVALGOJE prirašyta -- parašyta nesveikos valios valdoma ranka. Štai keletas pavyzdžių.

"Lai jis pabando užgindyti, kad romiškų katalikų "bažnyčia" nėra religija apsimaskavusių banditų organizacija".

KLAIKIAI KURSTOMI KUBOJE VAIKAI

Šimtai mokyklinio amžiaus vaikų Kuboje reikalauja Romos katalikų kunigų nužudymo, kai jie buvo suvaryti į protesto demonstracijas dėl bombų sprogdinimo vienoje mokykloje.

"Prie sienos kunigus!" šaukė vaikai plonais balsais po to, kai profesinių sąjungų vadas Jose Maria de la Aguilera paskelbė, jog "imperializmo instrumentai randami už vaikiškų veidų arba kunigų sutanų". Vyresnieji demonstrantai šaukė: "Kunigai -- vagys, nuimkite jiems sutanas ir uždėkite kelnes". Vyriausybės pareigūnai bombų sprogdinimus mokyklose pavadino "jankių imperializmu".

* KUBOJE, prie Guantanamo bazės, įvyko smarkus susirėmimas tarp Castro milicijos ir Castro priešų sukilėlių. Abi pusės patyrusios skaudžių nuostolių.

* LENKIJOS kardinolas Wysziński įspėjo katalikų dvasiškį pasirodinti "blogiausiomis galiomybėmis" vis stiprėjančioje kovoje su vyriausybe. Ganytojiškame laiške 15,000 kunigų įspėjama, kad jie turi laukti "bausmių, ištėrimų, laisvės praradimo".

"Visu Hitlerio viešpatavimo laikotarpiu Vatikano kardinolų kepuraitės užsidėję banditai visomis išgalėmis rėmė visus Hitlerio pasimojimus". "Džiaugtis tik tuo, kad Amerika dar nepripažino Lietuvos inkorporavimą į Rusijos imperiją, gali tik Vliko ir Altos raketierių apgaudinėjami vėplos. Netrukus šis vėplų bovijimas susilauks to paties likimo, kokio susilaukė dar čia taip nesena buvęs garsumas Atlanto Čarteris".

Manome, kad kelių šitų citatų iš APŽVALGOS užteks skaitytojams susidaryti vaizdą, kas ir kokiais tikslais čia lietuvių tarpe apaštaliauja. Nebeuostabu turbūt, kad ir nepriklausomą Lietuvą APŽVALGA, lygiai kaip ir komunistų partijos laikraštis TIESA, rašo tarp kabučių.

Yra, tiesa, šiuose fanatiško pykčio ir isterijos pripildytuose puslapiuose ir pora švelnių priekaištų komunistams -- kad nesusidarytų įspūdis, jog čia Maskvos darbas. Tačiau -- skaitytojai nesunkiai pastebės, kad pyktis ir koliojimas dingsta, kai pradėdama kalbėti apie Chicago komunistų laikraščio Vilnės išleista, Margerio ir Jokubos parašytą knygą "Lietuva šandien". Mūsų "etiniai"

--jėi kas išaiškintų, ką šitas žodis reiškia, -- tiesa, pabara truputį komunistus, kam šie suvarė lietuvių į kolchozus. Tačiau -- APŽVALGA mums aiškina -- Lietuvoje dabar auga didžioji pramonė, milžiniški fabrikai, masinė gamyba. "Lietuva šandien būtų stebuklingiausiu kraštu pasaulyje, jei tik 20 metų laikotarpyje tik maldaknygę paskaitą kaimo bernai būtų galėję pastatyti tokius milžiniškus fabrikus". Taigi, mieli lietuviški lumumbos, klaupkitės, garbinkite ir dėkokite Maskvai už suteiktas laukine Lietuvai malones, ir už išlaisvinimą nuo "papos komisarų Brizgio". Tokia, mieli skaitytojai, yra ta mūsų APŽVALGA.

Vienas straipsnis APŽVALGOJE persispausdintas išsiai iš 1960 metų DARBO No. 2. Nors DARBO straipsnis parašytas lankstesniu stilium ir taisyklingesne lietuvių kalba, jo bendra nuotaika truputį panaši į APŽVALGOS. Šiame straipsnyje mūsų "jauni" pikti vyrai aiškina kad visa ir visa lietuviška veikla tai tik jėzuitų padikuota komedija. Pradžioje mes abejojome, ar mūsų "jauni" pikti vyrai, prierašę lietuviškai visuomenei daugybę pamokslų socialistų DARBO žurnale, dabar nebus pradėję skleisti "šviesą ir tiesą", APŽVALGOJE. V. Rastenis tačiau mus informuoja, kad New Yorko "jauni" pikti vyrai planuoja koezistenciją su Maskva FLUXUS žurnale. Taigi -- ar APŽVALGA yra įžanga į FLUXUS, ar tik vieno pikto vyro kryžiaus karas -- gal tai kada nors paaiškins patys "jauni" pikti vyrai.

Iš viso šitos nesveikos istorijos, Dirvos skaitytojams gali kilti vienas natūralus klausimas -- kodėl mes iš viso kreipiame dėmesį į šitokį spausdintą šlam-

štą. Mūsų nuomone tačiau, Maskvos stiliaus žaidimus reikia žaisti atvirose kortose. Ir todėl norėtume, kad kas nors iš Kalifornijoje gyvenančių skaitytojų, sužinotų kieno pavardę slepiasi po šituo San Diego adresu, ir kas čia lietuviškomis rankomis lietuvių tarpe Maskvos nuotaikas sėja.

LAIŠKAS IŠ LONDONO

BR. DAUBARAS

LORDO RUSSELL REIKALAVIMAI

Prieš savaitę, Londone, Whitehall (Britų Gynybos Ministerijos Rūmai) akmeniuose laiptuose atsėdė lordas Russell, 88 metų senukas, baltagalvis, sudžiūvęs, apsuptas kelių tūkstančių "taikos mylėtojų", daugumoje jaunų, neskustais smakrais "bitininkų ir suveltai plalkais, nusmukusiais nyfonais, "bitininkų".

Lordas Russell, pasaulinio masto filosofas, puikus rašytojas, mokslininkas. Nobelio premijos laureatas, atimilitaristas, ateistas, pacifistas, antiamerikonas, užkietėjęs britas, revoliucionierius, laisvosios meilės šalininkas, įsikėlė galvon uknoli, esąs pašauktas įgyvendinti taiką žemėje. Ir, mažai to, įsitikinęs, kad jam pavyksią taip pat taja savo ligą mirtinai užkrėsti... Chruščiovą, su kuriuo jis ta tema plačiai susirašinėjo.

Lordo Russell reikalavimai Britų Gynybos Ministerijai gana "kuklūs": girdi, Anglija turinti nutraukti su sąjungininkais visas gynybos sutartis, atsaukti su Amerika padarytas sutartis, liečiančias bazes, išstoti iš NATO ir paskelbti vispusišką neutralumą. Jei šio reikalavimo britų vyriausybė nepaklausysianti, tai šitaip pasielgti ją priversiant tautos valia ir jėga pasipriešins prieš vyriausybės planus, liečiančius ginklavimąsi.

Ir, reikia pasakyti, kad Anglijoje jo šalininkų nemažėja, bet didėja. Tenka laukti, kad jis dar kurią nors šiltesnę dieną atsisis, taikos išganymo vardan, ant kelelio, vedančio į amerikiečių bazes, ar pasirinks kitą, svarbesnę strateginę vietelę. Anglijoje, kaip žinote, juk viskas galima, pradedant nuo Hyde Parko kampo.

Tenka tačiau pripažinti, kad kartą gyvenime ir Lordas Russell buvo išmintingasis ir apdairesnis už visus prezidentus ir generolus, krūvon suėmus: tais pat metais, kada Amerika turėjo atominės bombos monopoliją, Russell nedvi-

LIETUVOJE BUVO NE VIENAS KINIETIS

"Dirvos" 22 nr. rašydamas apie Lietuvos kinietį Dr. Hen Li Yang, dabar gyvenantį Chicagoje, Alb. V. tarp kito pastebi: "Jį pažįsta visas Kaunas, nes tai vienintelis kinas ne tik Kaune, bet ir visoje Lietuvoje."

Jau antrą kartą tenka skaityti apie Dr. Hen Li Yang ir abu kartu vis randu tą pačią pastabą, kad tai buvo vienintelis kinas Lietuvoje.

Tai netiesa. Buvo ir antras garbingas kinas, vardu Petras (tą vardą gavo priėmęs katalikų tikėjimą). Pavardės jau nebeatsimenu, nors gerai jį pažinojau ir dažnai su juo pasikalbėdavau. Buvo malonus žmogus. Dažniausiai buvo galima jį susitikti Karo Muziejaus rajone, nes visą laiką gyveno Kaune.

Kinas Petras buvo Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris, Nepriklausomybės karų dalyvis ir sužeistas kovose dėl Lietuvos laisvės. Buvo karinvalidas ir gavo pensiją. Nebeapmanu kelintais metais mirė ir palaidotas Kauno kapinėse. Laidojant prie duobės, jautrią atsisveikinimo kalbą pasakė gen. V. Nagevičius.

Nors daug kartų su juo kalbėjau, bet šandien visu šimtu procentu negaliu pasitikėti savo atmintimi apie jį. Mat, tuokart nelabai įsidėjau į savo galvą. Kiek prisimenu, rodos, jis dirbo rusams prie apskaukimo fronto, pateko vokiečiams į nelaisvę, kaip belaisvis dirbo jiems ir karui pasibaigus, o paleidus iš nelaisvės, negrįžo į Rusiją ar Kiniją, bet pasilikio Lietuvoje ir įstojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę.

Gal jis dirbo Lietuvoje, nes pats mažiau 1918 m. vasarą kinas belaisvis (buvusius rusų fronto darbininkus) dirbant netoli Šiaulių prie brolių kapų mūrinės tvoros statybos (t. y. 1915 m. prie Šiaulių žuvusių vokiečių ir rusų karių kapų).

Savanoris kinas Petras pamilo Lietuvą ir lietuvių ir pasidarė ištikimas Lietuvai karys. 1920 m. kautynėse su lenkais, jis drauge su savo draugais lietuviams pateko į lenkų nelaisvę. Anot Petro žodžių: Lenkai ir šiaip žiūri į mane ir taip, pečiai trauko ir stebisi, iš kur toks Lietuvos kareivis atsirado.

--Ar nesi kinas? -- pagaliau paklausė.

--Taip, kinas! -- atsakiau.

Jie mane dar paklausė, ar daug kiny yra Lietuvos kariuomenėje. Aš nieko negalvodamas ir greitosiomis atsakiau, kad korpusas.

Lenkai mane atskyrė nuo lietuvių belaisvių ir paskyrė prie savo virtuvės dirbti. Jie manė, kad man vis tiek pat kam tarnauti: lietuviams ar lenkams."

Bet lenkai apsiriko. Savanoris Petras jautėsi esąs Lietuvos karys. Ten liko jo naujieji draugai lietuviai ir Lietuvą buvo pasirinkęs savo naująja tėvyne. Iš lenkų nelaisvės pabėgė, grįžo pas lietuvių ir vėl, kariavo dėl Lietuvos laisvės, kol buvo sunkiai sužeistas.

Dar 1920 m. skaičiau lietuvių laikraščiuose, kad lenkai savo ir užsienio spaudoje paskelbė nesąmonę jog lietuvių kariuomenėje tarnauja kinų korpusas. Bet greit nutilo, apsižiūrėję, kad tai netiesa. O tai žiniai pagrindą davė savanorio kino Petro melas.

St. Burkus,
Maspeth

prasmiskai patarė išnaudoti progą ir Sovietų Rusiją jėga priversti nusiginkluoti ir tuo būdu žemėje įgyvendinti amžiną taiką.

Jei jo patarimas tada būtų išgirstas, gal ir jam, su laukus 88 metų amžiaus, dabar nebūtų reikėję vienplaukiui sėdėti akmens laiptuose, bet ramiai šildyti reumatą susuktus kaulus prie smilkstančio "fairpleiso".

Aš nesu Ilona Farkasch

Laikas bėgo. Ilona paskendo į save. Dvejos durys: namų ir fabriko — už jų vystėsi jos būtis. Kelias tarp jų buvo tik bėgiai. Ji bijojo atsiminimų ir vengė net Erszbetos, iš kurios sužinojo, kad ir Kuzinas laikėsi iš tolo. Retai ir tik vakarais, kada grįždavo iš vakarinės pamainos, išlipusi iš tramvajaus, Ilona aplinkiniams keliais eidavo namo. Nesąmoningai ji tada pasirinkdavo gausiai apšviestas, gyvo judėjimo gatves, kurios vedavo į pietinę geležinkelio stotį, leidavosi keleivių srovėje nešama stoties džiaugsmo, stoties skausmo ir stoties vilčių, arba stovėdavo halėje, nepajėgdama galvoti, niekada negirdėdų balsų gausia, niekada neregėdų veidų supama, stovėdavo sekliame svetimų žingsnių triukšme, stovėdavo nejudėdama, stovėdavo apstulbusi, stovėdavo... Kaip vienaišas augalas stovėdavo ji ten. Ir vieną vakarą kažkas ištiesė ranką į ją.

-- Ilona Farkasch; tamsta juk esi Ilona Farkasch?

Ilona išsigando. Daug kartų ji buvo atkištą ranką žvilgsniu glosčiusi, kai toji ranka lmdavo reagentinį stiklą, pakeldavo porcelaninį tirpytuvą arba platininę plokštę laikydavo — rami, šalta, kaip metalo blizgėjimas.

-- Aš nesu, ne, aš nesu Ilona Farkasch.

Profesorius Bartokas išvedė Iloną iš stoties halės.

-- Nuo kada tamsta esi vėl laisva?

-- Paleistų kalinių geriau nepažinti.

Bartokas pasižiūrėjo į laikrodį.

-- Buvo labai malonu iš tamstos, -- skubiai tarė Ilona, -- kad mane užkalbinote, tačiau...

-- Ne, ne, -- nutraukė jis, -- taip nebuvo manyta; aš palaidėjau savo kolegą į traukinį.

Išgersite kartu stiklinę arbatos?

-- Ne, geriau ne, ačiū, ne, -- Kada vėl pradėsite studijas?

Ilona neatsakė.

-- Ar studijos uždraustos?

-- Ne.

-- Jūs daugiau nebegaunate stipendijos?

Ilona linktelėjo galvą.

Jis vėl pasižiūrėjo į laikrodį.

-- Aš turiu dar kartą į institutą. Jei jums sudaryto džiaugsmo, einame kartu.

-- Mielai, bet...

-- Jokių bet, -- pasakė Bartokas ir mostelėjo taksui.

Institutas skendo tamsoje. Tačiau dešiniajame sparne, nematomas nuo gatvės, vienišai šviettė langas: profesorius Bartokas privatinė laboratorija.

-- Aš palikau degančią šviesą, -- pasakė jis laiptuose.

Ilona tylėjo.

Iš anorganikų praktikantų salių sklindas sieros, azoto ir amoniako kvapas, kuris, reaguodamas į rūgščių dujų pėdsakus, sudėdė orą — maišėsi su organiniais skiediniais, nitroderiva-

tais, su viskuo, kas per dieną buvo įsiveržę į organikų laboratorijas. Ilona giliai kvėpavo, kaip miestietis, kuris po kaimiško egzilio uodžia asfaltą ir parfumų kvapą.

-- Beje, -- pradėjo profesorius Bartokas, kai jie ėjo antrojo aukšto koridoriu, -- norėjau paklausti: ar jūs pažinote jote profesorių Nyjersą?

-- Kartais nueidavau į jo pasikaitas iš senovės istorijos.

-- Kodėl?

Ilona neatsakė.

-- Perdaug studentų iš kitų fakultetų lankė jo paskaitas, -- tarė Bartokas. -- AVO areštavo jį.

-- Ne!

-- Ar to nežinote?

Ilona papurtė galvą.

-- Aš gyvenau atsitraukusi, -- pasakė ji.

-- Tai buvo jau seniai. Ar kalėjime nieko apie tai negirdėjote?

-- Ne.

-- Tikrai ne?

-- Tikrai ne; aš net buvau drauge su viena kaline, kuri buvo studijavusi pas profesorių Nyjersą; mes kalbėjome apie jį, bet kad jis areštuotas, nežinojo nei ji, nei aš.

Jie įėjo į privatinę laboratoriją. Viršuje už ventilatorių.

Ant bandymo stalo stovėjo cheminiai aparatai; be tvarkos išsklaidyti. Kambario dalį užėmė "azoto medis". Vaizdžiame stiklo vamzdelių ir cilindrų reginje azotas buvo valomas nuo paskutinių deguonies pėdsakų.

Bartokas pasilenkė prie vieno stiklinio kamuolio, kuris buvo prijungtas prie aparato, ir apgaubė rankomis aušintuvą, tikrindamas vandens temperatūrą.

Po to pasižiūrėjo į laikrodį.

-- Dar vienuolika minučių.

-- Ir tada bus reakcija pasibaigusi? -- paklausė Ilona.

-- Iki tarpinio laipsnio, kurio ieškau: jį reikia sugauti. Žinrėkite, kaip substancija išsikristalizuoja.

Stiklinės sienos viduje, banguojančio skysčio iškelti, į reakcijos mišinį atgal slydo taisyklingai susiformavę šešiakampiai kristalai — beveik juodai violetinės spalvos ir nepaprastai jautrūs deguoniui. Ilona stebėjo smulkius kūnelius galvodama, kodėl Bartokas dirba be asistento. Paskui jai dingtelėjo, kad buvo šeštadienis. Ir dar mažiau suprato, kas galėjo jį paskatinti dėl arbatos puoduko statyti rizikon eksperimentą.

-- Ką veikiate iš tikrųjų? -- paklausė jis, -- norėjau pasakyti iš ko gyvenate?

-- Aš dirbu.

-- O studijos, diplominis darbas?

-- Nieko negaliu pakeisti.

-- Reikia rasti kelių.

-- Nėra jokių.

-- Nėra jokių, negali būti jokių eksperimentinių tamstos teorijos įrodymų — teigė vienas kolega

Vienoje. Tai buvo prieš ketvirtį metų. Reikėjo jam nusiųsti porą miligramų šios, štai, substancijos.

-- Jūs buvote Vienoje? -- nustebusi paklausė Ilona.

-- Taip, chemikų suvažiavime.

-- Prieš tris mėnesius?

-- Ir nepasilikote Vakaruose!

-- pasakė Bartokas nusijuokdamas.

-- Apie tai aš negalvoju, bet mano areštavimas, aš maniau...

-- Neturėjau jokių sunkumų, -- pertraukė jis, pasilenkė virš stiklinio kamuolio ir tęsė: -- Pradžioje įprastiniai klausinėjimai; ir tamstos laboratorija buvo iškrėsta; tačiau kolegos sąsiuvinį aš jau buvau sunaikinęs.

Ilona perbraukė ranka akis.

-- Kokį kolegą sąsiuvinį?

-- Pagalvojama apie viską; aš nepažinojau profesorius Nyjersą; bet tamstos stalinėje, su-praskite, tai nebuvo joks smalsumas, bet tamsta taip staiga dingai, ir aš radau vieno istorijos kolegos užrašus. Jie sukėlė man nerimą, nors tai buvo senovės istorija, ir kai išgirdau, kad Nyjersas, senovės istorijos profesorius, buvęs keliomis dienomis po tamstos areštuotas, įtariau ryšį. Nyjerso bute AVO rado radio siųstuvą.

-- Pas Nyjersą? Kaip galėjo toks žmogus, kaip profesorius Nyjersas...

-- Ne, ne, jo šeimininkė pasakė man, kad sūnus su kitu jaunuoliu aparatą sumontavo; tikriausiai Nyjersas per kratą lygiai nieko nenujautė, kaip ir tamsta. Bet AVO — juk žinoma, kokius prisipažinimus jie sugeba iš žmonių išgauti.

-- Jūs buvote profesorius Nyjerso bute?

Bloga 'Naujienu' atestacija demokratų partijai

Kai anais 1952-ais metais prezidento rinkimus laimėjo respublikonai, buvo nuomonė, kad ar ne geriau būtų, jei "Naujienu" redaktorių P. Grigaitis pasitrauktų iš pirmųjų Amerikos Lietuvių Tarybos reprezentacijos eilių, kadangi jis buvo ryškiai pasireiškęs, kaip politinis prezidento priešininkas. P. Grigaitis tada labai energingai įrodinėjo, kad tas dalykas neturi jokios reikšmės, nes "Amerikoj tai ne taip", Amerikoj rinkimus laimėjusieji nekeršija savo oponentams ir buvę oponentai gali drąsiai kalbėtis su rinkimus laimėjusiais.

Ir tikrai, aštuonerius metus po to P. Grigaitis važinėjo Washingtonan, susiti-

-- Kitaip nebūčiau nieko sužinojęs.

Kurį laiką abu nieko nekalbėjo.

-- Nusivilkite apsiaustą, -- pasakė Bartokas, -- ir jei norite man pagelbėti, žinote, kur tamstos chalatas kabo.

Profesorius nuėjo į savo raštinę. Kitos durys vedė į mažą laboratoriją, kurioje Ilona buvo pradėjusi diplominio darbo eksperimentus. Ji įjungė šviesą.

Kambarys atrodė nepasikeitęs. Visą lyg dulkės dengė plonas aerosolų sluoksnis, atsirandęs kiekvienoje laboratorijoje, palapsniui aptraukdamas kiekvieną nenaudojamą daiktą. Ilona atidarė siaurą spintelę ir pamatė kabantį savo baltąjį chalata.

(Bus daugiau)

kinėjo su šio kiais ar tokiais valdininkais, net pas prezidentą buvo bene porą kartų apsilankęs — niekas jo neišvarė, niekas piktais žodžiais nepasitiko, viskas buvo lyg niekur nieko. Tikrai, respublikonų administracija nebuvo uoliam demokratų partijos šalininkui kerštinga.

Bet ne tokia "Naujienu" nuomonė beesanti apie demokratų partiją. "Naujienu" redakcija redakciname (Apžvalgos) skyriuje išdėjo "V. S." pasirašytą straipsniuką, pavadintą "E. Bartkus neteko darbo", kuriame aiškina, kodėl E. Bartkus darbo "neteko". Aiškinimai paremti plikais spėliojimais ir nieko nepaaiškina, kodėl iš tikrųjų E. Bartkus ir kiti inžinieriai su savo darbo viete išsiskyrė. Ne "Naujienuose", turbūt, tokių paaiškinimų ir ieškotina, jei jau kam labai svarbu tiksliai sužinoti, kas ten ir kaip.

Idomus tik pats aiškinimo — spėliojimo pagrindas. Anot to straipsnelio, E. Bartkus ir kiti tenai dirbę lietuviai inžinieriai, "neturėdami patyrimo politikoje, pasirinko ne tą arkliuką" ir "dirbo respublikonų partijai". Didžiosios korporacijos, esą, taip susitvarko, kad vieni jų vadovai dirbą vienai partijai, kiti kitai, todėl katra iš jų belaimėtų, įmonės vistiek, esą, "nenustoja veido", o mažai kompanijai, esą, "reikia būti atsargiai"...

Išėina, kad Meissnerio firma išsigando demokratų keršto ir kratosi respublikonų tarnautojų...

Žinoma, visa tai perdaug kvepia nesąmone. Bet "politikoje prityręs" straipsnelio autorius ir tą straipsnelį redakciniam (ne "Laisvosios Tribūnos") skyriuje išidėję redaktoriai parodo savąją "filosofiją" apie Amerikos rinkimus ir apie demokratų partiją. Jiems prezidento rinkimai tai lyg arklių lenktynės, kur įsiti-

kinimas, politinė programa — nesvarbu, o svarbu tik suuosti ar šiaip atspėti, katrie laimės ir pataikyti laiminčiųjų pusėn...

Be to, tas straipsnelis liudija nuomonę, kad demokratų partija esanti kerštinga oponentams (ne taip, kaip respublikonai), ir įmonės turi drebėti dėl galimų ekonominių represijų, jeigu jų personalas buvo "politikoje

neprityręs" ir nepataikė "pasirinkti arkliuką". Kokia prasta atestacija demokratų partijai ir visai Amerikos demokratinei sistemai!

Beje, kaip ten su tuo Meissnerio inžinierių lietuvių nepatyrimu politikoje? Argi jie nėra tiek pat "nepatyrę", kaip ir 49.7% visų Jungtinių Valstybių balsuotojų, balsavusių už Nixoną? Visgi daug Amerikoj esama politinių "neišmanėlių", anot "Naujienu"... Be to, kažin kaip ten su tuo politiniu "patyrimu" "Naujienuose" buvo, pavyzdžiui, 1952-ais ir 1956-ais metais?...

KAIP TEN TAS LAIKAS DIRBA?

Či g a g i n i a m e bolševikų agentų laikraštyje .neseniai teko matyti štai kokią aimanavimą:

"Aplamai kalbant, kaip mus vilniečius ("vilniečius") ne nuo Vilniaus, o nuo to laikraščio, kurs vadinasi "Vilnis"), taip ir laisviečius spaudžia baisus neįveikiamas priešas, kuris vienus ir antrus anksčiau ar vėliau gali paklupdyti, jeigu laiku neapsižiūrėsime.

Tas priešas yra ne buržuaziniai nacionalistai, ne socialgrigaitiniai, tautininkai ar klerikalai. Šie priešai, tik nusispiauti. Laikas dirba mums, o jie kaip grimsta, taip ir nugrims užmarštn be jokio iš šalies pastūmėjimo.

Kaip vilniečius, taip ir laisviečius kamuoja nelaboji senatvė".

Taigi, iš tikrųjų, matyt laikas dirba. Tik kam ir kaip jis ten dirba, tai klausimas, atrodo, kiek susipainiojęs...

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Jauniausia Vasario 16 minėjimo Brocktone dalyvė Jūratė Dambrauskaitė, užmiršusi sumuštinį, atidžiai klausosi, ką vyresnieji kalba...

R. Bričkaus nuotrauka

BROOKLYN

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos I-sis skyrius, Brooklyne, vasario 26 d. metiniam narių susirinkime išsirinko naują valdybą: Diržys Antanas — pfm., Alksninis Vaclovas — I vicepirm., Narvydas Pranas — II vicepirm., inž. Krulikas Kazys — kasin., Bačauskas Kazys — sekr., Dr. Nemickas Bronius ir Jurgėla Antanas — nariai.

Iš skyriaus lėšų paskirtos aukos: BALFui 10 dol., LNFui 10 dol. ir prof. Stepo Kairio, Lietuvos Neprikl. Akto sign. rondui paremti 25 dol.

"Nežinomoji" New Yorke. BALFo 100-sis skyrius, pakvietė iš Detroito, dramos sambūrį, kuriam vadovauja akt. Z. Arlauskaitė-Mikšienė, suvaidinti 4 veiksmy dramą "Nežinomoji". Vaidinimas įvyks kovo 18 d., 7 val. vak. Franklin Line High School salėje, Brooklyne.

Leonardas Valiukas, (kairėje) respublikonų partijos Kalifornijoje darbuotojas, dėkoja senatoriui Thomui H. Kuchel, įnešusiam JAV senatę rezoliuciją, kad Lietuvos byla būtų perduota spręsti Jungtinėms Tautoms, reikalaujant sovietus pasitraukti iš Baltijos valstybių ir praveisti ten laisvus rinkimus.

L. Briedžio nuotrauka

Chicagos Lituanicos moterų tinklinio komanda su treneriu Albinu Blandziu, kuri dalyvaus varžybose Chicagoje kovo 11-12 d. Klupo iš kairės: Asta Baltramonaite ir Regina Juškevičiūtė. Stovi: Zita Baltramonaite, Jolanda Gamžikaitė, Ina Pavilėiūtė, treneris A. Blandis, Erika Idzelytė, Stefa Krasauskaitė, Daiva Rūkaitė. Nuotraukoje trūksta Irenos Vytauskaitės.

Z. Degučio nuotrauka.

VATIKANAS SUSIRŪPINĖS BAŽNYČIOS LIKIMU LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

nusmerkti į priverstines gyvenvietes be jokio sąlyčio su išoriniu pasauliu. Taigi, mons. Steponavičius, dabar nušalintas iš savo vietos, ligi šiol buvo vienintelis Lietuvos vyskupas, dar galėjęs rodyti tam tikro veiklumą.

KAI PARTIJA NUSTATO SAVĄJĮ SEMINARISTŲ KONTINGENTĄ

Dėka vieno italų laikraštininko prieš metus lankiusio Vilnių, šventasis Sostas buvo painformuotas, kad šioj vyskupijoj stiniga mišiolų, giesmių, maldaknygių ir šventųjų paveikslų, kurių jau nebegalima gauti, kadangi uždrausta juos spausdinti. Tačiau bažnytinė seminarija šiame mieste dar veikė. Apie trisdešimt mokinių ten rengėsi kunigystei. Bet šios religinio mokymo įstaigos būvis rėmė tik trapiu kompromisu. Būtent, komunistinė administracija pasiūliko sau tokią taisyklę, kad seminarijon būtų priimta jos pačios rekomenduoti jaunuoliai. Kitaip seminarija turėtų būti tučtuojau likviduota, sakė kulto įstaigos viršininkas. Vyskupas turėjo nusileisti tokiam prašymui ir tuo tarpu pasirinkti mažesniąją bloką. Tačiau buvo aišku, kad tokia dalykų padėtis negalės trukti ilgai, kaip iki šių pašalinių kandidatų į kunigus mokslo pabaigos.

Iš tikrųjų, Vatikane žinoma tik tai, kad mons. Steponavičius sausio 30 dieną griežtai atsisakė suteikti kunigo šventimus penkiems paskutiniojo kuro seminarijoms, kadangi jis juos laikė komunistų agentais, įsivilkusius į sutanas tik tam, kad geriau patarnautų partijai. Anot jo, jie yra kovingi bedieviai, kurių tikras uždavinys, kaip jie besimaskuotų, esąs pažeminti tikėjimą ir padaryti gėdos Bažnyčiai. Vilniaus apaštališkasis administracijos viršininkas, mons. Stankevičius, komunistų patikėtinis, kuris -- jų remiamas -- prisivilkęs savo pasitraukusio arkivyskupo teises ir prerogatyvas. Pagal kanonų teisę, jis žinoma, yra nusipelnęs tapti ekskomunikuotas arba, mažiau siai, būti paskelbtas suspensus a divinis (nušalintas nuo dieviškųjų dalykų, tai yra, nuo kunigo funkcijų). Tačiau pastaraisiais laikais turėtas patyrimas Vengrijoje bei Čekoslovakijoje pataria Vatikano įstaigoms tokiuose reikaluose laikytis didžiausio išmintingumo (santūrumo). O vis dėlto tos įstaigos žiūri į Lietuvą su didėjančiu nerimu.

ministratorius negalėjo toliau beieiti. Taigi jis verčiau pasirinko tremtį, negu išdavimą, nors turėjo savo avelę ir savo kunigus palikti lengvai numatomam likimui.

Valstybės sekretoriato, Pontifikalinės Komisijos Rusijos reikalams, Rytų Bažnyčios Kongregacijos ir popiežiaus instituto "Russicum" "sovietologams" tikroji SSSR ir jos europinių satelitų politika religijos atžvilgiu nebe paslaptis. Ji siekia suardyti katalikų vieningumą ir sukurti nuo Romos atskeltas "tautines bažnyčias", paklusnias raudonosioms valdžioms. Tad tuo tikslu ir eliminuojami vyskupai, jeigu jie nenusilenkia režimo valiai. Tačiau, norėdami išvengti tikėjinių kankinių sukūrimo, jie nebetremia į Sibirą ar už šiaurės poliarinio rato. Inter-navimas izoliuotame miestelyje daug geresnis dalykas. Net pastogė ir maistas dabar esti užtikrinti tiems "vidaus tremtiniams", iš baimės, kad įgalima mirtis nesukeltų masių pasipiktinimo.

AR REIKIA EKSKOMUNIKUOTI ATSIMETELIUS?

Romos kurijos sluogsnuose šiuo metu yra žinomas vardas kunigo atsimetelio, kuris ką tik išpareigojo rūpintis Lietuvos Katalikų Bažnyčios dezagregacija (atsisiejimu nuo Romos). Tai yra Kauno kanauninkas, mons. Stankevičius, komunistų patikėtinis, kuris -- jų remiamas -- prisivilkęs savo pasitraukusio arkivyskupo teises ir prerogatyvas. Pagal kanonų teisę, jis žinoma, yra nusipelnęs tapti ekskomunikuotas arba, mažiau siai, būti paskelbtas suspensus a divinis (nušalintas nuo dieviškųjų dalykų, tai yra, nuo kunigo funkcijų). Tačiau pastaraisiais laikais turėtas patyrimas Vengrijoje bei Čekoslovakijoje pataria Vatikano įstaigoms tokiuose reikaluose laikytis didžiausio išmintingumo (santūrumo). O vis dėlto tos įstaigos žiūri į Lietuvą su didėjančiu nerimu.

Kazys ir Ona Karpiai, šiuo metu besilankę Kalifornijoje, buvo susitikę su prof. Mykolu Biržiška, Lietuvos Nepriklausomybės akto signataru, kuris nežūrint didelio amžiaus, dar aktyviai dalyvauja Los Angeles lietuvių gyvenime. Karpiai į Clevelandą grįžta kovo 10 d.

L. Briedžio nuotrauka

VASARIO 16 LOS ANGELES

Los Angeles Nepriklausomybės Tautos pastangomis buvo suruoštas Vasario 16-tojos 43 metų sukakties minėjimas, kuris įvyko gražioje ir jaukioje Dr. P. ir E. Pamataičių rezidencijoje. Minėjimą atidarė ir jį puikiai pravedė Nepriklausomybės Tautos Los Angeles skyriaus valdybos pirmininkas Dr. P. Pamataičis. Minėjime dalyvavo gausus būrys tautinės srovės dalyvių, su garbingais mūsų asmenimis, ir iš tolimų vietų svečiai.

Po įžanginės kalbos, minėji-

mo pirmininkas pakvietė tarti žodį Lietuvos konsulą Los Angeles Dr. J. Bielskį. Konsulas Dr. J. Bielskis pirmiausia pažymėjo, kad šalia negerų žinių, kurių deja, daugiausiai pasitaiso, gauta iš Washingtono gera žinia apie Valstybės Sekretoriaus Dean Rusk pareiškimą Vasario 16 dienos proga. Tai pakartojimas JAV vyriausybės tvirtu nusistatymu nepripažinti Lietuvos okupacijos ir linkėjimas Lietuviai Tautai pasiekti savo teisingo reikalavimo - atgauti Lietuvai laisvę.

Kiti konsulo J. Bielskio kalbos svarbesnieji pasisakymai

taria Vatikano įstaigoms tokiuose reikaluose laikytis didžiausio išmintingumo (santūrumo). O vis dėlto tos įstaigos žiūri į Lietuvą su didėjančiu nerimu.

Grazi dovana visiems
Naujų metų
proga
Plokštelės tik neseniai
pagamintos
LITHUANIAN - AMERICAN
Long Play Hi-Fi Records

Sol. LIONĖ JUODYTĖ-Matthews yra įdainavusi naują lietuviškų dainų plokštelę — "MĀNO LIETUVOS PRISIMINIMAI"

(My Lithuanian Memories)

Kaina \$4.98

Antrąją mažą (angliškai) — "Christmas Carols"

Shepherd Boy and Sleeping Child.

Kaina 98c.

Išleistas Mill Marlboro Co. Platintojams užsakius didesnius kiekius — duodama nuolaida.

UŽSAKYMS SIUSTI: ALEX MATHEWS

256 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

arba

gaunama visose radijo stotyse

DĖMESIO! DĖMESIO!

NAUJA LTM ČIURIONIO ANSAMBLIO
DAINŲ PLOKŠTELĖ

"MES PADAINUOSIM"

(HI-FI ir STEREO 33 RPM).

su solistais A. Stempuziene, J. Krištolaityte, V. Verikaitiu, kanklėmis bei lūmždeliais, vadovaujant muzikui A. Mikulskiui.

16 dainų... Klaipėdužė, Ar vėjai pūtė, Kurteliai, Melnikas...

Kaina Hi-Fi \$6.50, Stereop \$7.50. Užsakantiems daugiau 10 plokštelių duodama nuolaida.

Kreiptis: V. Urbaitis, 1892 Hillside Rd., East Cleveland 12, Ohio.
Telef. PO 1-3180.

Dirvoje jau buvo pranešti.

Apie Vasario 16 dienos prasmę kalbėjo Nepriklausomybės akto signataras prof. Mykolas Biržiška. Jo kalba buvo gili ir prasminga.

Po prof. M. Biržiškos kalbos, minėjimo pirmininkas pakvietė tarti žodį tolimą svečių iš Clevelando K. Karpį, kuris savo trumpame žodyje perdavė visiems losangeliečiams Dirvos redaktoriaus ir viso redakcijos štabo sveikinimus, palinkėdamas sėkmingo darbo Lietuvos laisvės kovoje. Čia pat minėjimo dalyviams buvo pristatyti svečiai Viktoras ir Margarita Petrikai, kurie nebeodami tollo, atvyko į minėjimą. Tarė žodį ir ta proga įteikė, jau anksčiau pasižadėtą, kaip Los Angeles lietuvių tautinių namų mecenatui, tūkstantį dolerių. Ponams V. ir M. Petríkams, už tokią gražią ir didelę auką nuoširdžiai padėkojo L.A. Lietuvių tautinių namų valdybos pirmininkas Dr. J. Jukūnas.

Į minėjimą taip pat buvo atsilankę tolimas svečias iš Bostono, Lietuviškosios Enciklopedijos leidėjas Juozas Kapočius.

Minėjimo dalyviai čia pat sudėjo keletą šimtų dolerių Nepriklausomybės Tautos Fondui.

Minėjimo oficialiai daliai pasibaigus, visi svečiai buvo vainikuoti puikiais užkandžiais ir gėrimais, kuriuos paruošė malonios šeimininkės: E. Pamataičienė ir Jukūnienė. Vaisės buvo paruoštos tikrai šaunios ir mielosioms ponoms už tą didelį darbą visų minėjime dalyvavusių priklausau nuoširdi padėka.

AŠTUONERIŲ METŲ AMŽIAUS MILIJONIERIUS

Pasidaryti per tokį, palyginamai trumpą laiką, milijonierium nėra jau taip lengva, nespinigas, kaip mana iš dangaus, nekrinta. O vis tik Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyvas "Parama" pajėgė dar praeitais metais pasiekti milijono skaitlinės. Jai pasisekė tai įvykdyti tik sutartina kooperatine veikla, sutelkusi 1412 narių, kurie savo kruopščiu ir sąžiningu darbu įgytą pinigą neišleido, bet taupė Paramoje.

Įvykęs visuotinis narių susirinkimas vasario 26 d. Prisikėlimo parapijos salėje, išsiskyrė iš ankstyvesnių susirinkimų tuo, kad jame: tas naujas milijonierius buvo kiek iškilmingiau atžymėtas. Eglutės forma sustatyti, balotom staltiesėmis ir lengvais užkandžiais dengti stalai, darė šventišką įspūdį. Be to tai pirmas kartas Paramos istorijoje. Juk iš tikrųjų, per 8 metus sunkiai dirbus ir pasiekus milijoną, negi būtų negalima pasivylti bent puodu kava. Ne kuo kitu, o tik kavos puoduku ir buvo atžymėtas tas didelis įvykis.

Tylos minutės susikaupimą pagerbus mirusius narius: A. Barsienę, St. Klumbį ir P. Budreiką, buvo paskaitytas praėjusio susirinkimo protokolas.

Valdybos vardu bendrą veiklos apžvalgą davė pirm. J. Strazdas. Pranešėjas 1960 metus įvertino pavadindamas juos mažos depresijos metais. Tą ryškiai pajutusi statyba. Smulkūs pastatai neturėjo pirkėjų. Nuo to nukentėjo statybininkai, nes negalėjo laiku parduoti. Statybos darbininkai ėmė ieškoti darbo kitur įmonėse ir visas kraštas pajutęs, kad

ūkinis gyvenimas lyg ir sustojo. Žinoma, vyriausybė rūpinosi, kaip tą ūkinį gyvenimą atstatyti.

Pasunkėjęs kreditui, praeitais metais Parama turėjusi daug daugiau skolintojų. Kad patarnavus savo nariams, tekę ieškoti paskolos kitur ir mokėti 6%. Buvo paminėta, kad dalis paskolų nebuvę normaliai mokama ir iš tų skolintojų, kurie nekreipė dėmesio į savo duotus pasižadėjimus, tekę ieškoti teismo kelių. Bendra tokių paskolų suma siekusi \$27,000. Tačiau tai nesančios beviltiškos skolos, jas esą įmanoma išieškoti.

Indėlių procentas praeitais metais iš 3 1/2% buvo pakeltas iki 4%. Iš kitos pusės atvirkščiai skolintojams procentas buvęs sumažintas. Pav., ipotekos skolos anksčiau buvę 9%, sumažintos 2%, dabar imama 7%. Lėšos buvę naudojamos taupiai ir net buvę iš viršaus padaryta pastabų už mažas išlaidas.

Lietuvių kredito kooperatyvo Paramos valdybos nariui, ėjusiame išdirininko pareigas, A. Kiršoniui išvykus į JAV, piniginiiais reikalais pranešimą padarė vicepir. V. Meilus.

Pranešėjas, kone išimtinai operavęs tik skaitlinėmis, davė 1960 m. gruodžio 31 d. balansą siekiantį \$1,038,173.66.

Praeity metų pajamos siekė \$75,937.29 ir išlaidų turėta \$48,899.26. Gryno pelno susidarė \$27,038.03, kuris buvo paskirstytas šitaip: 1) Atsargos kapitalui papildyti \$10,000.00, 2) nariams už indėlius \$11,987.00, 3) Ipotekos skolininkams 2% sumažinus \$522.51, 4) Į specialų fondą \$3,028.52, 5) Aukos lietuviškomis mokykloms \$1,500.00.

Tos lietuviško švietimo įstaigos, kurioms Parama paskyrė savo auką yra šios: Vasario 16-osios gimnazija, Toronto Maironio vardo liuanistinė mokykla ir Nekaltai pradėtosios Šv. Mergelės Marijos seselių vaikų namai Toronte. Susirinkimui aprobavus, kiekvienai šių įstaigų bus išmokėta po 500 dolerių.

Diskusijose dėl pranešimų dalyvavo K. Kalendra, E. Jurkevičienė, A. Statulevičius, Tamulionis, Užupis, dr. Zubrys, ir kiti. Apyskaitos ir pelno paskirstymas susirinkimo buvo priimti. 1961 m. sudarytoje sąmatoje yra numatyta turėti pajamų \$81-450 ir išlaidų \$59,450. Tad pelnas numatomas \$22,000.

Valdybai pasiūlius, buvo padaryti maži pakeitimai įstatuose.

Slaptu balsavimu į valdybą iš-

CLEVELANDE ir apylinkėse

• O. ir K. Karpiai, ilgesnį laiką praleidę Los Angeles, į Clevelandą grįžta kovo 10 d.

• E. Karnėnas, viešėdamas su žmona Saint Petersburg, Fla., atsiuntė linkėjimus iš rašytojo A. Tulio su žmona, Valaikų ir Štaupų.

• BALFo 38 skyrius išrinko naują valdybą ir paskirstė pareigomis: K. Gaižutis — pirmininkas, J. Mikonis — sekretorius, V. Čyvas — išdininkas.

• A. Grinienė, atvykusi iš Vokietijos, praėjusį savaitgalį buvo Clevelande ir K. Martuvienės lydima aplankė Dirvą.

• Kaziuko mugė artėja, kovo 12 dieną jau čia pat. Clevelando skautės ir skautai smarkiai jai ruošiasi. Kaip jau tradicija, mugė neapneina be valgyklos su šiltais lietuviškais valgiais. Šiais metais pavaduoti vados ir skautės nuo šio didelio rūpesčio buvo pakviestas Neringos Skaučių Tautos Tėvų Komitetas, kuris energingos pirmininkės O. Jokubaitienės vadojama, sutiko ir sparciai dirba. Būtų labai malonu, kad ne viena skaučių mamytė ar tėvelis neatsisakytų ir komitetui bet kokių būdu padėtų. Skautės ir vadovės laukia ir tikisi visų tėvelių pagalbos.

• Reikalinga 4 m. mergaitės prižiūrėtoja East Clevelando gyventojui, E. 134 gatvė, prie Shaw Ave. Reikia nuo 8 val. ryto iki 4 val. po pietų, penkias dienas savaitėje. Dėl susitarimo skambinti kiekvieną dieną po 6 val. vakaro telefonu: LI 1-8030. (27)

Parengimų kalendorius

KOVO 12 D., Lietuvių salėje, KAZIUKO MUGĖ, rengiama Neringos Skaučių Tauto.

KOVO 18 D., Lietuvių Salėje, Vaidilos teatro premjera "Žmogus kurį užmušiau".

BALANDŽIO 8 D., Lietuvių salėje, Vysk. M. Valančiaus liuanistinės mokyklos vakaras

BALANDŽIO 9 D. (Atvilkųje) D. L. K. Birutės D-ja ruošia arbatėlę.

BALANDŽIO 15 D. Naujosios parapijos bažnytinio choro koncertas naujoje svetainėje.

BALANDŽIO 22 D. Korp! Neo Lithuania literatūrinis vakaras Lietuvių salėje.

BALANDŽIO 29 D., Slovenian Auditorium, Dirvos rengiamas jaunųjų talentų konkursas.

GEGUŽĖS 21 D., Aldonos Stempuzienės rečitalis Severance Chamber Hall.

LIEPOS 15 D. TĖVYNES GARSŲ radio vakaras Lake Shore Country Club.

RUGSĖJO 9 D., DLK Birutės Draugijos rengiamas tautos šventės minėjimas.

RUGSĖJO 23 D., Slovenian Auditorium, Dirvos 46 metų koncertas - balius.

rinkta J. Strazdas, V. Meilus ir V. Užupis. Į kredito komitetą - St. Banelis ir į priežiūros komisiją - Aug. Kuolas.

Sumanymuose buvo keliama mintis įvesti Paramos tarnautojams ir šeštadieniais interesantų priiminėjimą, tačiau susirinkimas šiai naujovei neparodė susidomėjimo bei pritarimo. P.V.

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str. Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas — garantuotas dažymas P r a n o Grigonio priežiūroje.

Jei jūsų mašiną reikia taisyti, ilgiau nelaukit ir susitaisykit dabar, kada dar galite gauti nuolaidą.

LIETUVIŲ KLUBAS

ir
SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Praėjusiais metais iš Anglijoje gyvenančių lietuvių 66 priėmė britų pilietybę. Tuo būdu užėmė penktąją vietą iš šiame krašte gyvenančių svetimšalių. Pirmąją vietą — lenkai, antrąją — vokiečiai. Kiek iš tikrųjų Anglijoje tebeliko po karo atvykusių tautiečių, tiksliai nežinoma. Spėjama, kad vis dar yra apie 4,000. Ne vienas jų vis dar tebelaukia eilės išvažiuoti Amerikon, nors belaukiant kai kas ir senstelėjo, o senatvėje ir Amerika nebe... amerika.

• Izidorius Vasyliūnas, smuikininkas, pasiryžęs sudaryti fondą lietuvių kompozitorių kūriniais leisti, visą savo koncertų pelną skiria į minėtą fondą. Vasario 26 d. Bostone ir kovo 5 d. Cambridge Iz. Vasyliūnas, akompanuojamas dukters Rasos, davė smuiko muzikos koncertus, kurie buvo aukšto meninio lygio ir susilaukė pelnyto pasisekimo.

• L. S. S. Skaučių Seserijos Atlanto rajono vadeivė skt. Aldona Labuckaitė su skautininkių kolektyvu ruošia spaudai jaunesniųjų skaučių — paukštyčių vadovėms vadovėlių, pirmąją dalį.

Vyriausioji redaktorė v. s. Lidija Čepienė. Redakcijos komisijon pakviesti rašytojai, pedagogai, muzikai, dailininkai. Iš pasirošimų atrodo, kad bus gražūs vadovėlis.

Spaudos išlaidų daliai padengti Atlanto rajono vadija paskyrė 500 dol. ir pasiuntė juos depozitan "Skautų Aido" spaustuvėn.

Philip Abbott, vaidinęs Antano rolę A. Landsbergio dramoje "Five Posts in the Market Place" kovo 5 d. New Yorke. Philip Abbott yra sukūręs eilę vaidmenų filmuose (Bachelor Party), Broadwayje (Two for the Seesaw), televizijoje.

• JAV Lietuvių Bendruomenės rinkimai įvyks gegužės 13-14 dienomis. Rinkimams yra sudarytos penkios rinkiminės apygardos: Los Angeles, Chicagos, Vidurio, Naujosios Anglijos ir Rytų.

• JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos biuletenis už vasario mėnesį jau atspausintas ir šiuo metu išsiuntinėjamas.

• Prof. J. Puzinas redaguoja Lietuvių Enciklopedijos XXIII tomą. Nuo kovo 12 jis iš Philadelphia vyks į Bostoną to tomo paruošti spausdinimui.

• V. Mažeikienė, iš Lake Zurich, mokėdama už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• Dr. Tadas Palionis, iš Milwaukee, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• A. Šošė, iš Chicagos, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

DAINŲ ŠVENTĖJ CHICAGOJE DALYVAUS ROBERT F. KENNEDY

Nors apie Antrąją JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventę, kuri įvyks Chicagoje liepos mėn. 2 dieną mūsų spaudoje dar nėra daug rašoma, tačiau parengiamieji darbai šiai šventei vyksta gana intensyviai. Vykdomasis komitetas, kurį sudaro Prel. Ignas Albiavičius (pirm.), Vytautas Radžius (vicepirm.), Teodoras Blinstrubas (ižd.), Justas Kudirka (vicepirm.), Jonas Paštukas (sekr.), Jonas Zdanis, Jonas Jasaitis (LB apygardos atstovas) ir Stasys Daunys (informacijos vadovas) jau turėjo daug posėdžių ir šventės darbų eigą galutinai įstatė į vėžes.

-- Dainų šventės muzikinė komisija savo darbą veik baigė, -- kalbėjo vicepirmininkas Vytautas Radžius informacijos komisijos nariams. Jos didžiausias uždavinys buvo sudaryti repertuarą ir tai užtruko veik metus laiko. Į jį įeina 17 dainų mišriam chorui ir po 4 dainas vyrų ir moterų chorams. Visos jos naujos, pirmoje šventėje nedainuotos.

-- Muzikinę komisiją sudaro: komp. Vladas Jakubėnas (pirm.), J. Zdanis, J. Kreivėnas, kun. Bruno Markaitis, Justas Kudirka, Ant. Giedraitis, K. Steponavičius, Alice Stephens, Ant. Nakas, Alb. Dzironas, Stepas Sodeika,

Kristijono Donelaičio šešt. mokyklos Chicagoje mokytojai ir svečiai Vasario 16 minėjime. Prieky deklamuoja mokiniys V. Misiulis. Užpakaly sėdi (iš kairės): A. Gulbinskas, V. Abramikas, mok. M. Peteraitienė, mok. M. Šimonienė, LB atstovas Tamulis, kun. Trakis, K. Jokubauskas, tėvų komit. pirm. Petkus, mok. P. Lampsatienė ir mok. S. Vaišvilienė.

A. Gulbinsko nuotrauka

KRISTIJONO DONELAIČIO MOKYKLA CHICAGOJE PAMINĖJO VASARIO 16

Vasario 18 d., po dviejų pamokų, lyg pražarstytas skruzdėlynas, sujudo visa mokykla. Mokiniai mokytojų papuošti Lietuvos trispalvės ženkliais, pa-

sipylė po koridorius. Kaip skruzdės per vasarą pasiskleidusios renka ir neša skruzdėlynan šapelius, taip ir tos mokyklos vaikučiai, paminėti Vasario 16 - ją dieną, rinkosi į nurodytą salę nešini su savim duoklę savo tėvelių ir senelių pavergtam gimtajam kraštui Lietuvai. Vieni jos garbei ir laisvę nešė centus, kiti išmokus eilėraštnkus, o dar kiti muzikos kūrinus ar dainėles.

Minėjimą atidarė ir pravedė mokyklos vedėjas mok. J. Širka.

Stebėjau ir džiaugiausi, kad ir iš pačių mažųjų vaikučių lūpų darniaiskambėjo Himno žodžiai. Po to, buvo paprašytas tarti žodį tos mokyklos tėvų komiteto pirm. p. Petkus, kuris savo kalba, parodykinta labai gražiais ir vaikučiams artimais pavyzdžiais su pažindino juos su žmogaus, tautos ir valstybės laisve, nelaisve ir vergija, privedamas prie lietuvių tautos laisvės pagrobimo. Žodį tarė ir A.L.B. Chicagos Apygardos švietimo reikalams p. Tamulis. Pasidžiaugęs mažų-

Kristijono Donelaičio šešt. mokyklos Chicagoje mokytoja S. Šimonienė įteikia savo skyriaus mokiniams pusmetinius pažymėjimus. Prieky sėdi geriausia mokyklos deklamuojoja Raminta Lampsatytė.

A. Gulbinsko nuotrauka

Paaikškinęs vaikučiams ko jie čia susirinkę ir kodėl šiandien jų krūtinės papuoštos trispalviais ženkliais, pakvietė visus sugiedoti Lietuvos Himną.

dainų šventę organizuojant, -- pasakojo S. Daunys. -- Visi lietuviai, tiek iš arčiau, tiek ir iš toliau, turėtų stengtis šventėje dalyvauti. Tai bus didelė mūsų tautinio solidarumo demonstracija, kuriai parodyti neturėtumėm gailėtis nei lėšų, nei energijos nei laiko. K. Reik.

jų lietuviukų dideliu būriu, paragino būti geriems ir paklusniems savo tėveliams ir mokytojams. Be to dar pranešė ir ne labai vaikučiams linksmą žinią. Kad nuo šios dienos jau pradėjęs tikrinti, ką jie toje mokykloje yra išmokę apie Lietuvą, jos kalbą, rašybą, papročius ir t.t.

Po kalbų minėjimo vadovas mok. J. Širka, paaikškinęs apie mokykloje įsigyvenusią tradiciją Vasario 16-ios d. proga aukoti Vasario 16-ios Ginnazijai, įteikė jai auką, per A. Gulbinską \$91.00. A. Gulbinskas, priėmęs auką, labai gražiais ir jautriais

DETROIT

Ruošiamas iškilmingas banketas

Dar nesenai Dirvoje buvo K. Jurgučio korespondencija apie SLA 352-os kuopos jaunuolius, gražiai atlikusius pagerbimą Detroito lietuvių veikėjo Felikso Motūzo, sulaukusio 70 metų.

Detroito Organizacijų Atstovų Komitetas kovo 11 d., 7 val. vakare, St. Clement Hall, 2950, — 25 gatvėje, rengia Feliksui Motūzui pagerbimo banketą.

Žada atvykti iš SLA centro svečių. Taip pat suka-tuvininko giminės ir draugai iš tolimesnių kolonijų.

Detroitiečiai, visada jau-trūs, kad vyksta svarbesni įvykiai, Felekso Motūzo pagerbime žada gausiai dalyvauti. Tat visi iš anksto prašomi užsiregistruoti pas V. Paužą: TA 5-2933, arba pas A. Norų: TA 5-8462.

WELLAND, Ont.

Nauja Tautinės Sąjungos valdyba

LTS Wellando skyriaus narių metinis susirinkimas įvyko vasario 19 d. Jame dalyvavęs Centro Valdybos pirmininkas K. Kalendra padarė pranešimą. Ateinan-tiems veiklos metams buvo renkama nauja valdyba, į kurią įėjo: Juozas Satkus, Mykolas Šalčiūnas ir Kazys Žukauskas.

Revizijos komisijon išrinkta Justina Žukauskienė ir Zigmas Izokaitis.

Visuotino skyriaus narių susirinkimo buvo nutarta St. Stephen's salėje, Wellande suruošti Jonines.

žodžiais padėjo vaikučiams, jų tėveliams ir mokytojams, pabrėždamas, jog su tokia didele auka pirmoji ateina ši mokykla.

Dar buvo paprašyti tarti žodį ev. kun. Trakis ir p. Jokubauskas.

Toliaus sekė deklamacijos, dainos ir muzika. Deklamavo šie mokiniai: Mingėla IX sk. - Tėvelių kraštas. L. Gerulytė III sk. - Mylėk lietuvi tą brangią žemę. A. Regis III sk. - Plaukia debesėlis, J. Ivanauskas I sk. - Katinėlis, L. Bakšytė I sk. - Nežydižiedas, V. Misiulis VI sk. - Oi neverk motušėle, E. Eglin-skaitė VI sk. - Aušros Vartų Marija ir R.Lampsatytė - Lietuva. Būtiny išskirti, kaip geros deklamatorės paskutines dvi mokines. O ypač R. Lampsatytę, kuri jau ne kartą yra pasirodžiusi scenoje, kaip talentinga tos srities menininkė. Be eilė-raščių, V. Misiulis VI sk. dar pagrojo akordeonu 2 dalykėlius. Taip pat tarp deklamacijų, diriguojant mok. J. Širkai visi mokiniai jų tėveliai, mokytojai ir svečiai dainavo gražias liaudies dainėles.

Ir lyg trečioje minėjimo daly, mokytojai savo skyrių mokiniams įteikė pusmetinius pažymėjimų lapelius.

V. Abr.

K. Donelaičio šešt. mokyklos Chicagoje mokiniai, dalyvavę Vasario 16 minėjime.

A. Gulbinsko nuotrauka